

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy radzi:

Polskie i europejskie zasiłki dla bezrobotnych

Od czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej Polacy mogą bez problemu podróżować, osiedlać się i podejmować legalną pracę we wszystkich krajach członkowskich. Obecność w Unii Europejskiej otworzyła dla Polaków wiele możliwości, także w zakresie świadczeń związanych z bezrobociem. System gwarantuje osobom migrującym zarobkowo w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii, świadczenia z tytułu bezrobocia, czyli np. prawo do ubiegania się o zasiłek dla bezrobotnych. Reguły zawarte w rozporządzeniach unijnych zapewniają przenoszenie uprawnień zasiłkowych z jednego kraju do innego oraz zaliczanie okresów ubezpieczenia spełnionych na terenie innego kraju do uprawnień na wypadek bezrobocia w Polsce. Podstawową zasadą koordynacji jest zasada, w której każdy obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej podlega wyłącznie ustawodawstwu kraju, w którym pracuje.

Zasiłki dla bezrobotnych

Reguły koordynacji w tej kwestii opierają się głównie na 3 zasadach:

- **zasadzie sumowania** okresów zatrudnienia i ubezpieczenia przebytych na terytorium różnych państw członkowskich,
- **zasadzie transferu zasiłku** w przypadku, gdy bezrobotny poszukuje pracy w innym państwie członkowskim niż to, w którym przyznano mu zasiłek.
- **zasadzie zachowania praw nabytych** – zasada ta zapewnia, że świadczenia przyznane w jednym z państw UE są przekazywane osobie uprawnionej niezależnie od jej miejsca zamieszkania.

Dzięki tym zasadom osoba pracująca nawet w kilku różnych krajach korzysta z prawa do świadczeń na takich samych zasadach, jak osoba pracująca w jednym państwie przez całe życie.

Polski zasiłek dla bezrobotnych, gdy nie wystarczy polski staż

Jeśli wymagany czas pracy w Polsce był zbyt krótki, by bezrobotny otrzymał prawo do zasiłku dla bezrobotnych, a bezrobotny pracował również w innych krajach UE, można

zastosować sumowanie, czyli dodanie do siebie okresów pracy w Polsce i w tych krajach, aby uzyskać wymagany okres pozwalający nabyć prawo do zasiłku. To znaczy, iż do wymaganego okresu uprawniającego do zasiłku dodaje się wszystkie okresy zatrudnienia przebyte w Polsce i w innych państwach UE, EOG lub Szwajcarii (praca na umowę o pracę, umowę zlecenia, własna działalność).

Dokumentem potwierdzającym okresy ubezpieczenia lub zatrudnienia jest **dokument PD U1**, o który bezrobotny może sam wystąpić do instytucji państwa ostatniego zatrudnienia, jeszcze przed powrotem do kraju. Jeśli osoba bezrobotna tego nie zrobi, wojewódzki urząd pracy w Polsce uzyska te informacje od instytucji właściwej z odpowiedniego państwa UE, EOG i Szwajcarii na specjalnych dokumentach SED. Należy jednak mieć na uwadze, że uzyskanie dokumentu SED może trwać nawet kilka miesięcy i w tym czasie nie będzie podjęta decyzja o przyznaniu prawa do zasiłku.

Jak to wygląda w praktyce?

Pani Judyta pracowała w Austrii jako dziennikarka przez 3 lata. Po powrocie do kraju znalazła zatrudnienie w nowym wydawnictwie, ale po 6 miesiącach została zwolniona. Dzięki zasadzie sumowania okresów składkowych, pani Judyta uzyska prawo do zasiłku polskiego, gdyż łącznie posiada 3 lata i 6 miesięcy stażu pracy.

Należy również pamiętać o obowiązującej zasadzie, która mówi, iż **zasiłek przyznaje kraj ostatniego zatrudnienia**. Jednak w przypadku, gdy osoba zainteresowana **udowodni**, że jej centrum interesów życiowych, podczas pracy za granicą, była cały czas Polska, może starać się o zasiłek „polski”, nawet jeśli po powrocie z zagranicy w ogóle w Polsce nie pracowała.

Jak to wygląda w praktyce?

*Pan Tomasz pracował w Wielkiej Brytanii nieprzerwanie przez okres 7 lat. W trakcie pobytu nie przyjeżdżał do Polski. Miał mieszkanie w Wielkiej Brytanii, a umowę o pracę z pracodawcą zawarł na czas nieokreślony. Po upływie tego czasu wrócił jednak do kraju z zamiarem poszukiwania pracy. Złożył wniosek o polski zasiłek dla bezrobotnych, a instytucja właściwa czyli wojewódzki urząd pracy wniosek odrzucił, argumentując, iż centrum interesów życiowych pana Tomasza koncentrowało się w Wielkiej Brytanii. To tam Pan Tomasz płacił składki społeczne oraz podatki od 7 lat i to **tam powinien starać się o zasiłek dla bezrobotnych**.*

*Pani Joanna pracowała w Niemczech przez 3 lata. W Polsce nadal mieszkał jej mąż i syn. Pani Joanna przyjeżdżała do domu kilka razy w roku, były to święta, urlop i kilkudniowe pobyty. Ze względu na to, że syn był niepełnoletni, wspomagała ich finansowo. Po powrocie do kraju pani Joanna zawnioskowała o przyznanie jej prawa do polskiego zasiłku dla bezrobotnych. Wojewódzki Urząd Pracy **uznał**, iż centrum interesów życiowych pani Joanny pomimo pracy w Niemczech koncentrowało się nadal w Polsce i przyznał pani Joannie zasiłek.*

Polski zasiłek podczas poszukiwania pracy za granicą

Osoba, która nabyła prawo do polskiego zasiłku dla bezrobotnych (posiadająca udokumentowane 365 dni zatrudnienia/ubezpieczenia w okresie 18 miesięcy bezpośrednio przed rejestracją w Powiatowym Urzędzie Pracy) może wyjechać do innego kraju EOG i Szwajcarii w celu poszukiwania pracy, i transferować polski zasiłek do państwa, do którego wyjeżdża. Wypłata zasiłku odbywa się na polskie konto bankowe osoby bezrobotnej:

Jak to wygląda w praktyce?

*Pani Anna pracowała w Polsce przez 5 lat, po utracie pracy zarejestrowała się w Powiatowym Urzędzie Pracy i uzyskała prawo do zasiłku dla bezrobotnych na okres 365 dni. W ciągu 3 miesięcy nie znalazła nowej posady, postanowiła zatem wyjechać do Niemiec i tam na miejscu poszukać pracy. W polskim urzędzie pracy pani Anna zgłosiła chęć wyjazdu w celu poszukiwania pracy, a w wojewódzkim urzędzie pracy złożyła wniosek o wydanie **dokumentu PD U2**. W ciągu 7 dni od daty wyjazdu, pani Anna zarejestrowała się w niemieckim urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy i przedstawiła formularz U2 uprawniający do transferu zasiłku. Strona niemiecka poinformowała o tym fakcie stronę polską, w konsekwencji wypłata świadczenia dla pani Anny nie została przerwana. Pani Anna przebywa w Niemczech, gdzie pozostaje do dyspozycji urzędu pracy i aktywnie poszukuje zatrudnienia.*

Transferowany zasiłek może być wypłacany przez okres 3 miesięcy z możliwością przedłużenia go do 6 miesięcy, podczas których należy aktywnie poszukiwać pracy. Aby przedłużyć okres transferu zasiłku, osoba bezrobotna powinna złożyć wniosek o przedłużenie w instytucji, która przyznała jej prawo do zasiłku, czyli w wojewódzkim urzędzie pracy, przed upływem pierwszych 3 miesięcy transferu. Możliwe jest także złożenie od razu wniosku o transfer zasiłku na 3 miesiące z możliwością przedłużenia o kolejne 3 miesiące. Jest to jednak decyzja uznaniowa i prośbę o przedłużenie okresu transferu zasiłku należy bardzo dobrze uargumentować.

Zagraniczny zasiłek dla bezrobotnych i jego transfer do Polski

Osoba, która utraciła pracę za granicą, musi zarejestrować się w urzędzie pracy w danym kraju jako osoba poszukująca pracy. Jeśli zostanie jej przyznane prawo do zasiłku, może we właściwym urzędzie złożyć wniosek o transfer zasiłku do Polski, jeśli przyjeżdża do Polski w celu poszukiwania pracy. Zazwyczaj taka osoba zanim uzyska dokument uprawniający do transferu zasiłku – PD U2, musi pozostać jeszcze przez okres około czterech tygodni do dyspozycji służb zatrudnienia w kraju, z którego chce transferować zasiłek.

Posiadając dokument PD U2 w ciągu 7 dni należy się zarejestrować w Powiatowym Urzędzie Pracy, jako osoba poszukująca pracy oraz udać się do Wojewódzkiego

Urzędu pracy do Wydziału Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego, który powiadomi właściwą zagraniczną instytucję o dopełnieniu formalności. Kolejnym etapem jest wypłata świadczenia. Podobnie jak przy transferze polskiego zasiłku za granicę, to zagraniczna instytucja państwowa, która przyznała zasiłek wypłaca świadczenie. Wpłaty są dokonywane bezpośrednio na zagraniczne konto bankowe osoby. Zasiłek dla bezrobotnych może być transferowany przez 3 miesiące. Podobnie jak przy transferze polskiego zasiłku okres ten można przedłużyć do 6 miesięcy. W tym celu osoba bezrobotna powinna złożyć przed upływem 3 miesięcy odpowiedni wniosek do zagranicznego urzędu z uzasadnieniem, dlaczego w wymienionym okresie nie mogła znaleźć zatrudnienia.

Osoba korzystająca z transferu zasiłku musi poinformować PUP w przypadku znalezienia pracy, choroby lub innych zdarzeń, które mogą mieć wpływ na pozostawanie w dyspozycji służb zatrudnienia. Zgłosić trzeba również powrót do kraju, który przyznał zasiłek lub innego państwa, w którym będzie kontynuowany transfer.

Uwaga! Jeśli osoba powracająca do Polski nie zdąży zarejestrować się w zagranicznym urzędzie pracy i tam zawnieść o wydanie dokumentu PD U2, może zgłosić się do Wydziału Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego w WUP z dokumentami potwierdzającymi zatrudnienie (odcinki wypłat, świadectwa pracy, umowa o pracę itd.). Pracownicy WUP w imieniu osoby powracającej z zagranicy wystąpią do instytucji właściwej tego kraju z zapytaniem, czy faktycznie osobie, która już powróciła do Polski należy się zasiłek dla bezrobotnych. Jeśli tak - zagraniczna instytucja właściwa potwierdza to na stosownym dokumencie. Jest to jednak procedura dłuższa, która może trwać nawet do 3 miesięcy.

Pracownik przygraniczny z pogranicza polsko-czesko-niemieckiego

Pracownikiem przygranicznym jest osoba, która pracuje w jednym państwie członkowskim, a mieszka w innym państwie członkowskim, do którego wraca codziennie lub przynajmniej raz w tygodniu. Tak więc osoba mieszkająca w Zgorzelcu a pracująca w Görlitz, powracająca codziennie do miejsca zamieszkania, ma status pracownika przygranicznego.

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych pracownika przygranicznego zależy od tego, czy osoba ta jest **częściowo, czy też całkowicie bezrobotna**. Częściowe bezrobocie oznacza tu sytuację, w której dana osoba pracuje w dwóch państwach członkowskich jednocześnie i w jednym z nich traci pracę. I tak:

- w przypadku **częściowego bezrobocia** pracownik przygraniczny korzysta z prawa do zasiłku dla bezrobotnych na podstawie ustawodawstwa państwa częściowego zatrudnienia. Pracownik ten traktowany jest jak osoba zamieszkująca terytorium tego państwa.

- w przypadku **całkowitego bezrobocia** pracownik przygraniczny korzysta ze świadczeń wyłącznie na mocy ustawodawstwa państwa miejsca zamieszkania, nawet

jeżeli spełnia on warunki do nabycia prawa do zasiłku według ustawodawstwa państwa członkowskiego ostatniego miejsca zatrudnienia. Nie ma w tym przypadku prawa wyboru.

Przypomnijmy o dokumentach :

- PD U1 – dokument potwierdzający okresy, które należy uwzględnić przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych;
- PD U2 – dokument potwierdzający zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych (transferu zasiłku)

Pamiętajmy, aby zawsze zbierać wszelkie dokumenty np. umowy i świadectwa pracy, odcinki wypłat, dokumenty potwierdzające numer ubezpieczenia, rozliczenia podatkowe (np. Jaaropgaaf w Holandii), druki od pracodawców (np. druk P45 w Wielkiej Brytanii).

Więcej informacji na stronach www.eures-triregio.eu oraz www.eures.dwup.pl.

Niniejsza publikacja została współfinansowana z Programu Unii Europejskiej na Rzecz Zatrudnienia oraz Innowacji Społecznych (EaSI) 2014-2020. W celu uzyskania szczegółowej informacji na temat Programu prosimy o zapoznanie się z informacją na stronie: <http://ec.europa.eu/social/easi>.

„Informacja zawarta w niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedla oficjalne stanowisko Komisji Europejskiej.”